

Midtvejsevaluering af kronikerprojekterne i Region Nordjylland

Udarbejdet af Kronikerenheden
15. marts 2011

Midtvejsevaluering af kronikerprojekterne i Region Nordjylland

Indledning

Som et led i regeringens kvalitetsreform har Region Nordjylland søgt og fået tilsagn om i alt 40.924.000,- kr. til en forstærket indsats overfor mennesker med kronisk sygdom. Tilsagnet dækker perioden 2010 – 2012, og er fordelt på de to puljer, som dels vedrører forløbsprogrammer og dels vedrører patientundervisning og egenbehandling. Som et led i dette tilsagn har Region Nordjylland forpligtiget sig til at udarbejde denne midtvejsevaluering af indsatsen, som afleveres til Ministeriet for Sundheds og Forebyggelse senest den 1. maj 2011.

I Region Nordjylland er disse midler fordelt på 17 projekter – 14 projekter i puljen omkring forløbsprogrammer og 3 projekter i puljen omkring egenbehandling og patientundervisning. Flere af projekterne kører parallelt på to eller flere af regionens sygehuse. Hvor der er tale om parallelle forløb på to eller flere sygehuse indenfor ét projekt, er der tale om selvstændige forløb med egen tovholder og egne midler til at forestå projektet, og der er derfor midtvejsevalueringer fra hvert af disse parallelle forløb. Dette betyder, at der i alt er tale om 25 midtvejsevalueringer, som tilsammen dækker de 17 projekter.

Midtvejsevalueringerne tager alle udgangspunkt i den samme skabelon, udarbejdet af Sundhedsstyrelsen. I skabelonen er der ikke bedt om angivelse af budgetter for projekterne, og det vil derfor ikke indgå som en del af denne rapport. I januar måned forestod Koncern Økonomi en proces, hvor det samlede forbrug på projekterne i 2010 blev opgjort, og efterfølgende er der ansøgt om at få ubrugte midler overført til 2011.

Af hensyn til overskueligheden vil der først blive gjort rede for den interne organisering af kronikerprojekterne i Region Nordjylland. Derefter vil der være et kort sammendrag af de 25 midtvejsevalueringer fordelt på fem grupperinger af projekterne. De enkelte midtvejsevalueringer er vedlagt som bilag.

Organisering af kronikerprojekterne i Region Nordjylland

Den overordnede administrative koordinering af projekterne blev først endeligt udformet efter afslutningen på den interne proces, der fandt sted i regionen efter tilsagnet fra ministeriet.

Den overordnede koordinering foregår i et samarbejde mellem tre regionale afdelinger; Primær Sundhed, Sundhed – Planlægning og Kvalitet, Koncern Økonomi og Kronikerenheden. Som det fremgår af oversigten i bilag 1, er tre af parterne repræsenteret i styregruppen for projekterne, mens alle er repræsenteret i Sagsbehandlergruppen, som står for den overordnede koordinering af projekterne. Fordelingen af opgaverne mellem parterne fremgår også af oversigten i bilag 1.

Projekterne er overordnet opdelt i to hovedgrupperinger, dels de sygdomsspecifikke projekter, der drives af sygehusene og dels de tværgående projekter, som er kendetegnet ved, at de ud over regionen involverer almen praksis og / eller kommunerne. Som det ses af nedenstående tabel, så er der tale om syv tværgående projekter og 10 sygdomsspecifikke projekter.

Oversigt over projekterne i Region Nordjylland

Sygdomsspecifikke projekter i Region Nordjylland			
Område	Pulje	Projekt	Sygehuse
Diabetes	1	Delestillinger	AAS, SV, SH, STM
Muskel-skeletsygdomme	1	Tværasektoriel interaktiv kompetenceudvikling	AAS
	1	Måltrettet Socialmedicinsk indsats	AAS
	1	Udvidet specialiseret rehabilitering for patienter med multiple og komplicerede frakturer og traumer	Ortopædkirurgien
KOL	1	Udgående funktion	SV, SH
	1	Udvikling af telemedicinsk løsning	AAS
	1	Specialiseret rehabiliteringstilbud	AAS, SV
Hjerte-kar	1	Rehabilitering jf. implementering af udfyldningsaftale	SV
	1	Hjertepakker – implementering af hjerterehabilitering	AAS, SV, SH, STM
	2	Udvidet selvstyret AK-behandling	AAS

AAS: Aalborg Sygehus
 SH: Sygehus Himmerland
 STM: Sygehus Thy-Mors
 SV: Sygehus Vendsyssel

Pulje 1: Puljen for forløbsprogrammer
 Pulje 2: Puljen for egenbehandling og patientundervisning

Tværgående projekter i Region Nordjylland		
Projekt	Pulje	Deltagere
D1: Styrkelse og udvidelse af tovholderfunktionen i almen praksis – populationsperspektiv	1	Kronikerenheden, Primær Sundhed og almen praksis.
D2: Styrket kommunikation mellem almen praksis og sygehuse.	1	Kronikerenheden, Primær Sundhed, almen praksis og sygehuse.
D3: Kompetenceløft for praksispersonale.	1	Kronikerenheden, Primær Sundhed og almen praksis.
D4: Fælles Skolebænk	1	Kronikerenheden, Primær Sundhed, almen praksis, sygehuse og kommuner
D5: Den velmedicinerede kroniske patient	2	Kronikerenheden, Primær Sundhed, almen praksis, sygehuse og kommuner
D6: Egenbehandling og patientundervisning	2	Kronikerenheden, Primær Sundhed, almen praksis, sygehuse og kommuner
D7: Forløbskoordination	1	Kronikerenheden, Primær Sundhed, almen praksis, sygehuse og kommuner

I bilag 2 ses en oversigt over tovholdere på sygehusprojekterne og i bilag 3 en oversigt over deltagerne i de tværgående projekter.

Opsummering af midtvejsevalueringerne

Med udgangspunkt i den skitserede organisering af projekterne vil der i dette afsnit blive givet en opsummering af midtvejsevalueringerne samlet i følgende grupperinger:

- Den generelle aktivitet i projekterne
- Sygdomsspecifikke projekter på diabetes området
- Sygdomsspecifikke projekter på KOL området
- Sygdomsspecifikke projekter på Hjerte-kar området
- Sygdomsspecifikke projekter på Muskel-skeletområdet
- De tværgående projekter

Midtvejsevalueringerne af de enkelte projekter kan ses i bilag 4 – 8, hvor de er grupperet som angivet ovenfor.

Den generelle aktivitet i projekterne

Aktiviteten i de enkelte projekter har været meget forskellig, og typisk afhængig af om der fx har været iværksat et forarbejde til projektet, og hvor præcist projektet har været beskrevet i ansøgningsmaterialet.

Flere projekter er først for alvor kommet i gang i løbet af efteråret 2010, hvilket bl.a. skyldes den interne regionale proces omkring den endelige fordeling af projektmidler, og derefter for flere projekters vedkommende, en udpegningsprocedure, hvor deltagere fra sygehuse og kommuner skulle udpeges. Dette afspejlede sig også i den ansøgning, der i januar gik til ministeriet, om overførsel af midler fra 2010 til 2011, hvor knapt halvdelen af det samlede beløb blev ansøgt overført.

Ved gennemgangen af midtvejsevalueringerne er tilbagemeldingerne fra de enkelte projekter dog, at man stadig forventer at opnå de mål, der indledningsvis er opsat i ansøgningsmaterialet til ministeriet.

Sygdomsspecifikke projekter på Diabetes området

På diabetes området er der reelt tale om et enkelt projekt, som omfatter alle fire sygehuse i regionen. Projektets formål er at oprette delestillinger mellem sygehuse og kommuner, men det har vist sig vanskeligt at sætte i værk på de sygehuse, der har flere kommuner i deres optageområde. Der arbejdes derfor også med andre modeller for vidensdeling mellem sygehus og kommuner end egentlige delestillinger. Der er i 2010 indgået aftale om og iværksat en delestilling mellem Aalborg Sygehus og Aalborg kommune.

Sygdomsspecifikke projekter på KOL området

De tre projekter på dette område har hvert sit fokus.

Projektet om "Specialiseret rehabilitering" foregår på to af regionens sygehuse – på Aalborg Sygehus har man indgået et samarbejde med Aalborg Kommunes Sundhedscenter, således at der samarbejdes om den specialiserede rehabilitering, blandt andet ved at en sygeplejerske er ansat i en delestilling mellem kommune og sygehus. Selve rehabiliteringen foregår fysisk på Sundhedscentret, og der har i 2010 været 72 KOL patienter gennem et specialiseret rehabiliteringstilbud. På Sygehus Vendsyssel er der etableret et rehabiliteringstilbud i et samarbejde mellem Medicinsk Ambulatorium og Terapiafdelingen. Der er tale om et forløb over 5 uger med holdtræning og undervisning to gange om ugen, og en holdstørrelse på 10 – 12

patienter. Som noget nyt er der blevet tilknyttet en sexolog, hvilket opfattes meget positivt hos patienterne.

På Sygehus Thy-Mors har man i flere år haft et tilbud om en udgående funktion til KOL patienter. Erfaringer herfra ligger til grund for projektet om en "Udgående funktion til udskrevne patienter", som foregår på to af regionens sygehuse. På Sygehus Himmerland er denne funktion nu sat i værk, og der er udfærdiget relevant informationsmateriale til patienterne og de kommuner og praktiserende læger, der samarbejdes med. På Sygehus Vendsyssel blev funktionen etableret i maj 2010 med det formål især at styrke indsatsen overfor de svageste patienter. Funktionen har endnu ikke nået den målsatte kadence på 3 besøg pr. dag, men er godt på vej. Der indsamles systematisk viden ved hjælp af spørgeskemaer, som iltsygeplejersken medbringer på hjemmebesøgene.

Det tredje projekt omhandler "Udvikling af en telemedicinsk løsning", og foregår indledningsvis på Aalborg Sygehus, men det er tanken, at det i løbet af projektperioden skal udbredes til regionens øvrige sygehuse. Projektet følger tidsplanen, og et indledende pilotprojekt har vist, at patienterne sandsynligvis har behov for at have det telemedicinske udstyr til rådighed i 6 – 8 uger, frem for de 4 uger man oprindeligt havde regnet med. Muligvis vil det betyde et mindre patientindtag end forudsat (som var 240 patienter i projektperioden), men det er endnu for tidligt at sige om det bliver tilfældet.

Sygdomsspecifikke projekter på Hjerte-kar området:

a) Puljen til forløbsprogrammer

De fire regionale sygehuse arbejder alle med at udvide deres rehabiliteringstilbud, så de kan leve op til kravene i "Hjerte-pakkerne" og i den regionale sygdomsspecifikke sundhedsaftale på hjerte-kar området. I alle projekterne er den praktiske del, hvor patienterne tilbydes det udvidede rehabiliteringstilbud, sat i gang enten i sidste halvdel af 2010 eller umiddelbart i starten af 2011.

Sygehusene evaluerer på forskellige parametre og med forskellige metoder; funktionstests (fx Borg 15), spørgeskemaer (flere bruger SF 36) og fokusgruppeinterviews med både patienter og sundhedsfaglige. Et enkelt sygehus har planlagt, at evaluere på ændringer i indlæggelsestid og genindlæggelser.

De sygehuse der allerede har afsluttet rehabiliteringshold med det udvidede indhold, rapporterer om øget effekt og stor tilfredshed hos patienterne.

På Sygehus Vendsyssel har man desuden fået midler til at etablere et rehabiliteringstilbud, som lever op til den sygdomsspecifikke sundhedsaftale på hjerte-kar området. Tilbuddet er etableret, og suppleres snarest af individuelle samtaler med patienterne. Samarbejdet omkring patienterne evalueres løbende gennem møder med Sundhedscentret i Hjørring kommune.

b) Puljen til egenbehandling og patientundervisning

Her er der tale om et projekt på Aalborg Sygehus, hvor formålet er at udvide den selvstyrede AK-behandling hos hjertepatienter. 130 patienter er i løbet af 2010 blevet sat i gang med oplæring i selvstyret AK-behandling, og den generelle tilfredshed hos patienter er høj. Aktiviteten i projektet har været høj, og der har således været et mindre merforbrug i projektet, som dog udlignes over resten af projektperioden.

Sygdomsspecifikke projekter på Muskel-skelet området

De tre projekter på dette område er alle forankrede på Aalborg Sygehus, men har vidt forskelligt indhold. De tre projekter er alle hjemhørende under puljen for forløbsprogrammer. De to af projekterne er af forskellige årsager blevet noget forsinkede i deres fremdrift.

Projektet om "Tværsektoriel interaktiv kompetenceudvikling" har indledningsvist arbejdet med at udforme forløbsprogrammer for lokalområdet. For øjeblikket arbejdes med planlægning af den egentlige kursusaktivitet.

Projektet om "Socialmedicinsk indsats overfor patienter med nakke- og rygsmerter" er forsinket, men har i januar 2011 haft det første indtag af patienter til projektet.

Projektet om "Udvidet specialiseret rehabiliteringstilbud for patienter med multiple og komplicerede frakturer og traumer" følger den oprindelige tidsplan. Efter en periode med undervisning af personale og formidling af information til samarbejdspartnere, er man nu begyndt at inkludere de første patienter. Den hårde vinter har dog mindsket antallet af patienter i målgruppen, da farten i trafikken har en betydelig indflydelse på omfanget af skader.

De tværgående projekter

Kendetegnet for de tværgående projekter er, at de er forankrede i Kronikerenheden og den regionale forvaltning, men alle projekterne har deltagelse af almen praksis, fire af projekterne har desuden deltagelse fra sygehusene og i tre af projekterne deltager kommunerne. Der er tale om syv projekter, hvoraf de fem hører til puljen om forløbsprogrammer og de to af projekterne til puljen om egenbehandling og patientundervisning.

a) Puljen til forløbsprogrammer

Tre af projekterne fokuserer på styrkelse af tovholderfunktionen i almen praksis – det er projekterne "Styrkelse og udvikling af tovholderfunktionen i almen praksis – et populationsperspektiv", "Styrket kommunikation mellem almen praksis og sygehusene" (medicinske afdelinger på sygehusene) og "Kompetenceløft for praksispersonale".

Aktiviteten i de tre projekter har været høj, og tidsplanerne følges stort set. Organisering og opgaveglidning i almen praksis udgør en stor del af projekterne, således lægges der op til at det kan være praksispersonale, der i høj grad tager sig af de kroniske patienter både, når det drejer sig om motivation og henvisning af kroniske patienter til kommunale tilbud, og når det drejer sig om at være tovholder på interne indsatser med udgangspunkt i det populationsperspektiv, som Datafangst kan berige klinikkerne med.

Med hensyn til styrket kommunikation mellem almen praksis og sygehusene, er et pilotprojekt på Sygehus Himmerland netop ved at blive skudt i gang – udgangspunktet er en vejledning der beskriver retningslinjer for elektronisk kommunikation mellem almen praksis og de medicinske afdelinger.

"Fælles Skolebænk" projektet har af forskellige grunde haft en svær start, men projektet har nu lagt sig fast på at udvikle kurser i sundhedspædagogik for det sundhedsfaglige personale, målrettet de grupper af patienter, som ikke normalt (ifølge MTV om patientundervisning fra 2009) deltager eller profiterer af patientundervisningen, som den foregår mange steder for øjeblikket. Projektet arbejder tæt sammen med projektet om "Den velmedicinerede kroniske patient", under puljen for egenbehandling og patientundervisning, hvor sundhedspædagogisk metode også er i fokus.

Endelig har projektet om "Forløbskoordination" haft meget svært ved at finde erfaringer og egnede metoder, der kan udpege, hvor behovet for forløbskoordination reelt er. Der er nu lagt en plan for

en analyse af cases, med udgangspunkt i Datafangstmodulet i almen praksis. Desuden er der sideløbende med projektet oprettet et Ph.d. studium om forløbskoordination (som samarbejder med projektet), hvor fokus vil være at se på de koordineringsmekanismer, der allerede findes i sundhedsvæsenet. Ph.d. studiet er finansieret af egne midler, og indgår ikke som en del af kronikerprojekterne.

b) Puljen til egenbehandling og patientundervisning

Aktiviteten i de to projekter i denne pulje har indledningsvis ikke været så høj som forventet, men begge projekter forventer at opnå de mål, der er sat herfor.

Som nævnt ovenfor, samarbejder projektet om "Den velmedicinerede kroniske patient" med projekt "Fælles Skolebænk", da begge projekter har sundhedspædagogisk metode som fokus. I projektet om "Den velmedicinerede kroniske patient" vil omdrejningspunktet være den individuelle vejledning af patienterne i forhold til indtagelse af medicin – typisk sygeplejersken i ambulatoriet, i hjemmeplejen eller i almen praksis, der skal motivere patienterne til at tage medicin og til at tage den rigtigt.

Projektet om "Egenbehandling og patientundervisning" vil følge to spor. Det ene spor vil afprøve samarbejdet mellem almen praksis og kommunale rehabiliterings og KRAM tilbud, idet et specielt modul i Datafangst giver mulighed for, at patient og læge / sygeplejerske kan sætte mål sammen, og desuden, at patienten selv kan tilgå dette værktøj elektronisk. Henvises patienten til et kommunalt tilbud, vil patienten således kunne hente dette værktøj frem fx ved den indledende samtale på et sundhedscenter. I det andet spor planlægges det at se nærmere på indholdet i patientundervisningen på sygehuse og i kommuner med henblik på at opnå en bedre koordinering af undervisningen, og også gerne et fælles udgangspunkt.

Bilag

Bilag 1:

Administrativ koordinering af kronikerprojekterne i Region Nordjylland

Bilag 2:

Tovholdere på de sygdomsspecifikke projekter drevet af sygehusene

Bilag 3:

Deltagere i projektgrupperne for de tværgående projekter.

Bilag 4:

Midtvejsevalueringer fra sygehusprojekterne på diabetes området

Bilag 5:

Midtvejsevalueringer fra sygehusprojekterne på KOL området.

Bilag 6:

Midtvejsevalueringer fra sygehusprojekterne på Hjerte-kar området.

Bilag 7:

Midtvejsevalueringer fra sygehusprojekterne på Muskel-skelet området.

Bilag 8:

Midtvejsevalueringer fra de syv tværgående projekter.